

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนนายเรืออากาศ ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นกลุ่มประชากรที่สังกัดโรงเรียนนายเรืออากาศ ในปัจจุบัน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้จัดแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในระดับสูงของโรงเรียนนายเรืออากาศ ทำหน้าที่ผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งมีจำนวน 12 คน ได้แก่

1. ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรืออากาศ
2. รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรืออากาศ
3. เสนาธิการโรงเรียนนายเรืออากาศ
4. ผู้อำนวยการกองการศึกษา
5. รองผู้อำนวยการกองการศึกษา
6. ผู้อำนวยการกองวิชา ในสังกัดกองการศึกษา จำนวน 4 คน
7. ผู้อำนวยการกองวิชาทหาร
8. ผู้บังคับการกรมนักเรียนนายเรืออากาศ รักษาพระองค์
9. หัวหน้ากองพลศึกษา

2. กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่สอน ฝึกอบรมหรือปกครองบังคับบัญชานักเรียนนายเรืออากาศโดยตรงในสังกัดหน่วยงาน ดังต่อไปนี้คือ

1. กองการศึกษา
2. กองวิชาทหาร
3. กรมนักเรียนนายเรืออากาศ รักษาพระองค์
4. กองพลศึกษา

รวมประชากรในกลุ่มนี้ จำนวน 136 คน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะใช้กลุ่มประชากร ในกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์มีจำนวนทั้งสิ้น 148 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้นอกจากการศึกษาจากเอกสารแล้วจะใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อหาข้อมูล

1. การศึกษาจากเอกสาร เครื่องมือชนิดนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากระเบียบคำสั่ง ข้อบังคับ หรือการสั่งการของกระทรวงกลาโหม กองทัพอากาศ และโรงเรียนนายเรืออากาศ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลทั้ง 5 ด้าน โดยจะแยกวิเคราะห์เป็นด้าน ๆ คือ ด้านโครงสร้าง ด้านการสรรหาและคัดเลือก การจัดตำแหน่งและชั้นยศ การฝึกอบรมและพัฒนา การพิจารณาความดีความชอบ

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหารเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลใน 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านโครงสร้างของการบริหารงานบุคคล ด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคคล ด้านการจัดตำแหน่งและชั้นยศ ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา และด้านการพิจารณาความดีความชอบ แบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิจากโรงเรียนนายเรืออากาศเป็นผู้ตรวจสอบแก้ไข และนำไปขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนที่จะนำไปใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของบุคคลที่ต้องการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย ชั้นยศและตำแหน่ง จำนวนปีที่รับราชการ ซึ่งข้อมูลในตอนแรกนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ก่อนการเข้าสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานบุคคล ทั้ง 5 ด้าน รวมทั้งปัญหาหรืออุปสรรคที่มี และแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคของการบริหารงานบุคคลในแต่ละด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและแบบสอบถามและบางครั้งเมื่อมีข้อสงสัยเพิ่มเติม ผู้วิจัยจะขอเข้าสัมภาษณ์ เป็นเรื่อง ๆ ไป

3. แบบสอบถาม เครื่องมือชนิดนี้ใช้สำหรับกลุ่มประชากรในกลุ่มอาจารย์โดยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำปรึกษา ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารที่ว่าด้วยระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนนายเรืออากาศเพื่อกำหนดเป็นหัวข้อที่จะใช้สร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามครั้งแรก โดยรวบรวมข้อคำถามไว้เป็นด้าน ๆ สร้างเป็นหัวข้อคำถามทั้งหมด แล้วนำมาขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาร่วมกันในการปรับปรุงเนื้อหา หรือถ้อยคำ และภาษาเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่โรงเรียนนายเรืออากาศจำนวน 3 ท่าน ได้ช่วยตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านได้แนะนำช่วยตรวจสอบแก้ไข หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นทั้งหมดมาแก้ไขโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงได้จัดสร้างแบบสอบถามที่ใช้สอบถามต่อไป
4. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ หลังจากผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะใช้กับกลุ่มประชากรผู้วิจัยได้ติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้มีหนังสือขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ซึ่งมีรายนามดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นาวาอากาศเอกพิเศษ ไมตรี เทียมศักดิ์ รองผู้อำนวยการกองการศึกษา และศาสตราจารย์โรงเรียนนายเรืออากาศ

4. นาวาอากาศเอกพิเศษ ปรีชา ศรีวัลย์ ศาสตราจารย์ และ รักษาราชการ ผู้อำนวยการกองวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ

5. นาวาอากาศเอก ดร.พวน สมปรีดา หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ กองวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ

6. นาวาอากาศเอก พิเนต ศุภรธรรม อาจารย์กองวิชาวิทยาศาสตร์ และรักษาการนายทหารฝ่ายเสนาธิการ (ฝ่ายยุทธการ) โรงเรียนนายเรืออากาศ

7. นาวาอากาศโท สุพจน์ รัชมิตต์ อาจารย์ภาควิชาสังคมศาสตร์ กองวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ

หลังจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่านได้ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถาม แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามเป็นรายชื่อตามที่ได้รับคำแนะนำ โดยพิจารณาพร้อมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ชั้นยศ จำนวนปีที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนนายเรืออากาศ สถาบันที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ หลักสูตรฝึกอบรมทางทหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน นายเรืออากาศ ทั้ง 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์ การให้คะแนนดังนี้

- 5 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อความ มากที่สุด
- 4 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อความ มาก
- 3 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อความ ปานกลาง
- 2 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อความ น้อย
- 1 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อความ น้อยที่สุด

เนื้อหาจากข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน จะมีจำนวนข้อดังนี้

1. ด้านโครงสร้างของการบริหารงานบุคคล	10 ข้อ
2. ด้านการสรรหาและคัดเลือก	7 ข้อ
3. ด้านการจัดตำแหน่งและชั้นยศ	5 ข้อ
4. ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา	9 ข้อ
5. ด้านการพิจารณาความดีความชอบ	4 ข้อ

อนึ่ง ในแบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ เมื่อหมดข้อคำถามในแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้เพิ่มข้อคำถามชนิดปลายเปิดอีก 2 ข้อ ข้อแรกให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานบุคคลในด้านนั้น ข้อต่อมาให้แสดงข้อ เสนอแนะในการบริหารงานบุคคลในด้านนั้น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนนายเรืออากาศ ซึ่งเป็นข้อคำถามชนิดเลือกตอบจำนวน 9 ข้อ

การทดสอบแบบสอบถามขั้นต้น

ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มประชากรทั้งหมด ได้ทดสอบแบบสอบถามขั้นต้น เพื่อศึกษาว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ เทียบตรงหรือไม่ และเพื่อศึกษาว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความเข้าใจในคำพูดและภาษาที่ใช้ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันโดยได้เลือกทดสอบกับกลุ่มประชากรที่จะใช้เก็บข้อมูลจริง โดยใช้แบบทดสอบขั้นต้นทั้งหมดจำนวน 20 ชุด โดยในแบบทดสอบชุดนี้ ผู้วิจัยได้แนบกระดาษเปล่าไปด้วยจำนวน 2 แผ่น เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้บันทึกข้อความหรือภาษาที่ไม่เข้าใจ ซึ่งจากการทดสอบแบบสอบถามขั้นต้นนี้ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 20 ชุด หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามทดสอบหาความเที่ยงโดยใช้สูตร

$$r_{t_1 t_2} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{[\sum X^2 - (\sum X)^2][\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}$$

$$r_{tt} = \frac{2r_{t_1 t_2}}{1 + r_{t_1 t_2}}$$

จากการทดสอบหาความเที่ยงได้ค่า 0.87 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับ
กลุ่มประชากรทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลจากเอกสารเป็นขั้นแรก โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม 2530 ส่วนแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำเรื่องรายงานขออนุญาตแจกแบบสอบถามจากผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรืออากาศและได้รับอนุมัติให้แจกแบบสอบถามได้ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2530 ซึ่งผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเอง โดยได้รับกลับคืนมาจำนวน 124 ชุด เรียบร้อยเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2531 ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมในระหว่างการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม รวมระยะเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 6 เดือน ซึ่งสามารถเรียงลำดับขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร พร้อมกับสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามไปมอบให้แก่กลุ่มประชากรในกองการศึกษา กองวิชาทหาร กรมฝึกเรียนนายเรืออากาศ และกองพลศึกษา จำนวน 136 ชุด

ขั้นตอนที่ 3 ขอรับแบบสอบถามที่แจกไปตามหน่วยงานต่าง ๆ คืนมาด้วยตนเอง พร้อมกับสัมภาษณ์ผู้บริหารของหน่วยงาน ในการสัมภาษณ์นี้ผู้บริหารบางคนผู้วิจัยอาจสัมภาษณ์เกินกว่า 1 ครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมในข้อที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม เช่น ถ้าจากแบบสอบถามได้ระบุถึงปัญหาของระบบ เส้นสาย ก็อาจสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในด้านนั้น

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 124 ชุด จากที่แจกไปจำนวน 136 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.85 นำมาหาค่าสถิติ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้

$$1. \text{ ค่าร้อยละ } (\%) = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$2. \text{ ค่าเฉลี่ย } (\bar{X}) = \frac{fx}{N}$$

fx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนประชากร

$$3. \text{ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)} = \sqrt{\frac{fx^2}{N} - \frac{(fx)^2}{N^2}}$$

X = คะแนนแต่ละช่อง

f = ความถี่ของคะแนนแต่ละช่อง

N = จำนวนกลุ่มประชากร

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอเป็นรูปตารางและความถี่
หาค่าร้อยละพร้อมกับบรรยายประกอบตาราง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลทั้ง 5 ด้าน เสนอเป็นตารางหาค่าเฉลี่ย
(\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พร้อมทั้งอธิบายประกอบโดยใช้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 ถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น
มากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 ถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น
มาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 ถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 ถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น
น้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.50-1.49 ถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น
น้อยที่สุด